EUROOPA KOMISJON

Brüssel, 1.6.2012
COM(2012) 251 final

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE

Kaheksas aruanne nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 866/2004 rakendamise ja selle kohaldamisest tuleneva olukorra kohta ajavahemikul 2011. aasta 1. jaanuarist 31. detsembrini

{SWD(2012) 140 final}

KOMISJONI ARUANNE NÕUKOGULE

Kaheksas aruanne nõukogu 29. aprilli 2004. aasta määruse (EÜ) nr 866/2004 rakendamise ja selle kohaldamisest tuleneva olukorra kohta ajavahemikul 2011. aasta 1. jaanuarist 31. detsembrini

SISSEJUHATUS

Nõukogu määrus (EÜ) nr 866/2004 ühinemisakti protokolli 10 artiklis 2 sätestatud korra kohta[1] (edaspidi „eraldusjoone määrus") jõustus 1. mail 2004. Selles määratakse kindlaks tingimused, mille alusel kohaldatakse ELi õiguse sätteid isikute, kaupade ja teenuste liikumise suhtes üle eraldusjoone, mis eraldab seda Küprose Vabariigi ala, mis ei ole valitsuse tegeliku kontrolli all, sellest alast, mis on tema kontrolli all. Kõnealuste õigusnormide tõhususe tagamiseks on nende kohaldamist laiendatud nimetatud alade ja Ühendkuningriigi idapoolse suveräänse baasipiirkonna vahelise piirini[2].

Aruanne hõlmab ajavahemikku 1. jaanuarist kuni 31. detsembrini 2011.

Aruandes käsitletaval ajavahemikul ei esitanud komisjon ettepanekuid eraldusjoone määruse muutmiseks, küll muutis ta aga rakenduseeskirju.

Komisjon on pidanud määruse rakendamisega seoses Küprose Vabariigi asjaomaste ametiasutustega ja suveräänse baasipiirkonna haldusasutusega konstruktiivset tööalast dialoogi.

1. RAKENDUSMEETMED

31. mail 2011 võttis komisjon vastu määruse nr 531/2011, millega muudetakse eraldusjoone määruse rakenduseeskirju[3].

Komisjoni otsusega kaotati kohustus kasvatada üle eraldusjoone kaubeldavad kartulid otse sertifitseeritud seemnekartulist. See võimaldab kaubelda kartuliga, mis on kasvatatud sertifitseeritud seemnekartulist saadud esimesest saagist komisjoni määratud sõltumatute fütosanitaarekspertide järelevalve all, et tagada vajalik kindlus seoses saagi sordiehtsuse ja terviseseisundiga.

2. ISIKUTE ÜLEMINEK ERALDUSJOONEST

2.1. Eraldusjoone ületamine ametlikes piiripunktides

Määrusega on kehtestatud stabiilne õigusraamistik, mille alusel küproslased, teised ELi kodanikud ja kolmandate riikide kodanikud saavad ametlike piiripunktide kaudu vabalt

---

1 ELT L 161, 30.4.2004, lk 128. Määrust on viimati muudetud nõukogu määrusega (EÜ) nr 587/2008 (ELT L 163, 24.6.2008, lk 1) – nn eraldusjoone määrus.

2 Vt eraldusjoone määruse põhjendus 3.

3 Määrus nr 1480/2004, millega kehtestatakse erireeglid kaupade suhtes, mis saabuvad aladelt, mis ei kuulu Küprose Vabariigi valitsuse tegeliku kontrolli alla, aladele, mis alluvad Küprose Vabariigi valitsuse kontrollile.

eraldusjoont ületada. Eraldusjoone ületanud Küprose kreeklaste arv pisut suurenes ja türklaste arv vähenes.

Küprose Vabariigilt saadud andmete kohaselt ületas aruandeperioodil eraldusjoone valitsuse kontrolli all olevalt alalt Küprose põhjaossa minekuks 621 406 (aasta varem 596 578) Küprose kreeklast 210 877 sõidukis (aasta varem 170 315) ja Küprose põhjaosast valitsuse kontrolli all olevale alale minekuks 937 789 (aasta varem 1 097 676) Küprose türklast 348 225 sõidukis (aasta varem 378 475)[4].

Eraldusjoone ületanud teiste ELi liikmesriikide kodanike ja kolmandate riikide kodanike arv mõnevõrra vähenes. Küprose Vabariigi politseilt saadud andmete kohaselt ületas aruandeperioodil eraldusjoone 634 218 (aasta varem 664 566) teiste ELi liikmesriikide kodanikku ja kolmandate riikide kodanikku. 67 % (424 992) kõnealustest isikutest ületas eraldusjoone Ledra tänava jalakäijate piiripunktis, mis avati 2008. aasta aprillis. Enamik Ledra tänava piiripunktis eraldusjoone ületanutest olid jätkuvalt teiste riikide kodanikud (peamiselt turistid).

Andmed on üldiselt kooskõlas Küprose türgi kogukonnalt saadud andmetega, mille kohaselt ületas eraldusjoone valitsuse kontrolli all olevalt alalt Küprose põhjaossa minekuks 694 633 Küprose kreeklast 248 962 sõidukis ja vastassuunas 1 450 566 Küprose türklast 553 913 sõidukis. Lisaks ületas eraldusjoone valitsuse kontrolli all olevalt alalt Küprose põhjaossa minekuks 1 101 942 välisriigi kodanikku.

Eespool esitatud Küprose Vabariigi politsei andmed ei hõlma siiski *Pergamose* ja *Strovilia* piiripunktides Küprose põhjaosast idapoolsesse suveräänsesse baasipiirkonda minekuks eraldusjoone ületanud isikute ja sõidukite andmeid[5]. Idapoolse suveräänse baasipiirkonna ametiasutused ei pea nimetatud kahe piiripunkti kohta üksikasjalikku statistilist arvestust. Idapoolse suveräänse baasipiirkonna ametiasutuste hinnangul, mis tugineb Küprose türgi kogukonnalt saadud andmetele, ületas eraldusjoone Küprose põhjaossa minekuks 84 407 Küprose kreeklast ning valitsuse kontrolli all olevale alale minekuks baasipiirkonna alal olevate piiripunktide kaudu 450 408 Küprose türklast.

Otseselt piiripunktides töötavate Küprose Vabariigi politseitöötajate arv suurenes (2010. aastal 73, 2011. aastal 77).

Üldine hinnang isikutepoolsele kontrolljoone ületamisele on positiivne. Sellest hoolimata anti aruandeperioodil teada mõnest vahejuhtumist. 9. oktoobril 2011 ei lubatud Läti turiste vedaval Küprose türgi bussil ületada eraldusjoont Agios Dhometiose piiripunktis, mille kaudu oli ta eraldusjoont enne korduvalt ületanud. Bussijuhi sõnul öeldi talle piiripunktis, et eraldusjoont saavad ületada vaid Küprose türklased Küprose türgi osas registreeritud bussis. Turistid viidi Ledra Palace'i piiripunkti, kus nad ületasid eraldusjoone jalgsi ja kus neile üüriti valitsuse kontrolli all olevalt alalt buss, et nad saaksid oma ringsõidu lõpetada. Kui Küprose Vabariigi ametiasutused teatasid komisjonile, et vajalikud dokumendid ei olnud korras, siis bussijuht teatas komisjonile, et pärast intsidenti on tal mitu korda lubatud Küprose türklasi vedava bussiga eraldusjoont ületada. Nii esitas ta komisjonile ametliku kaebuse.

---

[4] Küprose Vabariigi ametiasutused ei registreeri Küprose kreeklaste tagasipöördumist valitsuse kontrolli all olevale alale ega Küprose türklaste tagasipöördumist Küprose põhjaossa (vt VII lisa).

[5] Eraldusjoone määrus ei näe ette aruandekohustust seoses sellise liikumisega.

Kiiresti lahendati vaid väheseid Küprose türklasi konkreetsetel päevadel puudutanud arusaamatus, et Küprose türklased ei saa Küprose Vabariigi ID-kaardita eraldusjoont enam ületada.

Eespool kirjeldatud intsidendid valmistasid muret Küprose türgi kogukonnale ja komisjon tõstatas need küsimused kohtumisel Küprose Vabariigi esindajatega, et hinnata, kas poliitikat on muudetud, millest tuleks eraldusjoone määruse kohaselt teavitada komisjoni[6]. Küprose Vabariigi ametiasutused teatasid komisjonile, et isikute poolt eraldusjoone ületamise poliitikat ei ole muudetud, märkides, et intsidentide arv on ületuste koguarvuga võrreldes tähtsusetu.

2.2. Eraldusjoone ebaseaduslik ületamine ja varjupaik

Küprose Vabariigi politsei andmed 2011. aasta kohta näitavad, et eraldusjoone ebaseaduslik ületamine Küprose põhjaosast valitsuse kontrolli all olevale alale minekuks vähenes veelgi. Valitsuse kontrolli all oleval alal peeti 2011. aastal kinni 1311 ebaseaduslikku sisserändajat (aasta varem 1855) (see arv ei hõlma neid, kellel ei lubatud eraldusjoont piiripunktides ületada[7]). Valitsuse kontrolli all olevale alale sisenes otse üks isik, idapoolse suveräänse baasipiirkonna kaudu sisenes 18 isikut, suurendades kinnipeetud ebaseaduslike sisserändajate arvu 1 330 isikuni. Küprose Vabariigi politsei tõi ühe võimaliku põhjusena välja Küprose majanduskriisist tingitud tööväljavaadete vähenemise ning Küprose Vabariigi ametiasutuste töö ebaseadusliku sisserändega võitlemisel. Enamik kinnipeetud ebaseaduslikest sisserändajatest olid Süüria, Iraani ja Gruusia kodanikud (VIII lisa). Ebaseaduslikud sisserändajad peetakse tavaliselt kinni eraldusjoonel teostatava kontrolli käigus ja lennujaamades, kui nad üritavad Küproselt lahkuda. Rahvusvahelist kaitset otsivad kolmandate riikide kodanikud tuvastatakse tavaliselt politseijaoskondades varjupaiga taotlemisel.

Küprose Vabariigi politsei hinnang teede kohta, mille kaudu ebaseaduslikud rändajad valitsuse kontrolli all olevale alale saabuvad, põhineb samadel kriteeriumidel nagu eelnevatelgi aastatel ehk peamiselt dokumentidel (viisad, Türgi sisenemis- või väljumistempel passis või nn Põhja-Küprose Türgi Vabariigi „viisa” või „elamisluba”) ja sisserändajate avaldustel, kuid ka muudel tõenditel, näiteks isikut tõendavate dokumentide puudumine, Küprose türgi ajalehed ja Türgi rahatähed.

1311 ebaseaduslikust rändajast taotles Küprose Vabariigis varjupaika 417 isikut (31,8%).

Enamik ebaseaduslikke sisserändajaid saabub valitsuse kontrolli all olevale alale Türgi ja Küprose põhjaosa kaudu.

Küprose türgi kogukonnalt saadud andmete kohaselt peeti Küprose põhjaosas kinni 16 ebaseaduslikku rändajat, kes olid kõik pärit Süüriast. 2 267 isikule ei antud luba

---

[6] Eraldusjoone määruse artikkel 10.

[7] Küprose Vabariik ei kogu ametlikku statistikat isikute arvu kohta, keda ei lubata üle eraldusjoone. Küprose Vabariigi politsei hinnangul ei lubatud aga 2011. aastal üle eraldusjoone valitsuse kontrolli all olevale alale minna ligikaudu 2220 isikul.

eraldusjoont ületada ametlikes piiripunktides, et minna Küprose põhjaossa[8]. Võrdlusperioodi jooksul saadeti Küprose põhjaosast tagasi 860 isikut[9].

2010. septembris suleti Latakia (Süüria) – Famagusta praamiliin. Siiani ei ole Süüria kriis Küprosele veel mõju avaldanud ja Süüriast pärit ebaseaduslike rändajate arv on vähenenud.

Piiripunktides üle eraldusjoone mittelubatud isikute kohta puuduvad täpsed andmed.

Küprose Vabariigi ja Küprose türgi kogukonna vahel puudub otsene koostöö politsei- ja sisserändeküsimustes. Kahe kogukonna esindajad kohtuvad aga ÜRO egiidi all kuritegevust ja kuritegevusega seotud küsimusi käsitleva tehnilise komitee raames. Kuritegevust ja kuritegevusega seotud küsimusi käsitlev tehniline komitee on üks seitsmest erikomiteest, mis moodustati kogukondadevahelist usaldust suurendavate meetmetena ÜRO toel ja Küprose kahe kogukonna juhtide vahel 21. mail 2008 saavutatud kokkuleppe otsese tulemusena. Nimetatud komitee laiendusena on kaks kogukonda loonud ka teabevahetuse ja ühisalgatuste mehhanismi, nn ühise sideruumi, milles osalevad alaliselt ÜRO rahuvalvejõud ja mis tegutseb kuuel päeval nädalas. Kaks poolt on nende mehhanismide kaudu üles näidanud head tahet parandada oma politseijõudude suhtlust ning teha koostööd ja teineteist abistada, vahetades teavet juhtumite kohta, mis hõlmavad inimrööve, kinnipeetud isikuid, ebaseaduslikke uimasteid ning varastatud asju[10].

Küprose Vabariigi politsei sõnul on koostöö muude asjaomaste valitsusasutuste ja idapoolse suveräänse baasipiirkonna haldusasutusega väga hea.

Idapoolne suveräänne baasipiirkond

Üldiselt on ebaseaduslik sisseränne idapoolse suveräänse baasipiirkonna kaudu aruandeperioodil vähenenud. Suveräänse baasipiirkonna ametnike sõnul on Küprose Vabariigi ja suveräänse baasipiirkonna tolli- ja sisserändeasutuste vaheline koostöö jätkuvalt suurepärane. Aruandeperioodil ei lubatud üle eraldusjoone 1 163 isikut, kellest enamik olid Küprose põhjaosas elavad Türgi kodanikud. Muud välismaalased olid Austraalia, Ameerika Ühendriikide, Brasiilia, Iraani ja Venemaa turistid, kes ületasid eraldusjoone Küprose põhjaosa kaudu. Need isikud suunati Nicosia Agios Dhometiose piiripunkti Küprose Vabariiki sisenemise nõuete täitmiseks[11].

Idapoolses suveräänses baasipiirkonnas peeti kinni 18 ebaseaduslikku rändajat,[12] kellest üheksa sisenesid valitsuse kontrolli all olevale alale seaduslikult, kuid jäid sinna pärast viisa aegumist edasi. Idapoolne suveräänne baasipiirkond arreteeris ka kolm korraldajat. Ülejäänud kuus saabusid saarele Küprose põhjaosa kaudu ning ületasid eraldusjoone ebaseaduslikult.

---

8 Türgist 979, Süüriast 204, Türkmenistanist 167, Gruusiast 88, Iraagist 74.

9 Türgisse 543, Süüriasse 44, Moldovasse 64, Iraani 53, Nigeeriasse 10.

10 ÜRO rahuvalvejõudude teave.

11 mh Türgist 900, Iraanist 39, Austraaliast 33, Ameerika Ühendriikidest 30, Brasiiliast: 19, Venemaalt 19.

12 Egiptusest 6, Nigeeriast 2, Süüriast 2, Gruusiast 2, Sri Lankalt 3, Indiast 1, Bangladeshist 1, Nepalist 1.

Ebaseadusliku sisserändega võitlemiseks teeb suveräänse baasipiirkonna politsei piiripunktidest kaugemal juhuslikke riskihinnangule ja luureandmetele tuginevaid patrullkäike. Neid täiendavad suveräänse baasipiirkonna tolli- ja sõjaväeasutuste patrullkäigud.

Kohalikud elanikud ja talunikud kasutavad siiani *Pergamose* külas (mis asub osaliselt baasipiirkonnas ja osaliselt Küprose põhjaosa territooriumil) või selle lähistel paiknevaid „mitteametlikke piiripunkte", mida on eriti raske kontrollida. Idapoolne suveräänne baasipiirkond patrullib neil aladel tihedamalt, millel on kaks eesmärki: kontrollida lindude ebaseaduslikku püüdmist ja takistada inimeste ebaseaduslikku eraldusjooneületust. Nagu on viidatud ka eelmistes eraldusjoont käsitlevates aruannetes, põhjustavad need „mitteametlikud piiripunktid" jätkuvalt muret. Nagu ka eelnenud aastatel, tõstatas komisjon suveräänse baasipiirkonnaga „mitteametlike piiripunktide" küsimuse, kutsudes baasipiirkonna ametnikke üles leidma 2003. aasta ühinemisakti protokolli nr 3[13] artikli 5 lõikele 2 vastava sobiva lahenduse.

3. KAUPADE ÜLEMINEK ERALDUSJOONEST

3.1. Kaupade väärtus

Vastavalt komisjoni määruse (EÜ) nr 1480/2004[14] artiklile 8 on Küprose türgi kaubanduskoda ja Küprose Vabariigi ametiasutused edastanud kord kuus andmed selliste kaupade tüübi, koguse ja väärtuse kohta, mille kohta on väljastatud saatedokumendid. Mõlemad aruanded hõlmavad kaupu, mis on toodud valitsuse kontrolli all olevale alale suveräänse baasipiirkonna ametiasutuste kontrolli all olevate *Pergamose* ja *Strovilia* piiripunktide kaudu.

Küprose türgi kaubanduskoja aruannete kohaselt oli selliste kaupade koguväärtus, millele 2011. aastal väljastati saatedokumendid, 29 954 867 eurot, kuid tegelikult kaubeldi kaupadega koguväärtuses 29 402 577 eurot[15]. Eraldusjooneülene kaubandus oli 2011. aastal viis korda aktiivsem kui 2010. aastal. Selline märkimisväärne suurenemine on seletatav elektrimüügiga Küprose põhjaosast valitsuse kontrolli all olevale alale, mis tulenes erakorralistest asjaoludest. Elektri müügis (24 085 775 euro ulatuses (82 % kaubandusest)) leppisid kokku Küprose kaubandus-tööstuskoja ja Küprose türgi kaubanduskoja presidendid pärast 2011. aasta juulis Mari mereväebaasis toimunud plahvatust, milles hävis suur osa lähedal asuvast Vasiliko elektrijaamast. 2011. aastal mõjutas eraldusjooneülest kaubandust märkimisväärselt elektri müük. Täpse ülevaate saamiseks tavapärasest eraldusjooneülesest kaubandusest käsitletakse käesolevas aruandes kaubandust koos elektri müügiga ja ilma selleta.

Elektri müüki kõrvale jättes oli Küprose türgi kaubanduskoja andmetel selliste kaupade koguväärtus, millele väljastati saatedokumendid, 5 869 092 eurot, kuid tegelikult kaubeldi kaupadega koguväärtuses 5 316 803 eurot.

---

13 ELT L 236, 23.9.2003, lk 940.

14 Komisjoni 10. augusti 2004. aasta määrus (EÜ) nr 1480/2004, ELT L 272, 20.8.2004, lk 3.

15 Vt käesoleva aruande I, II ja III lisa.

Küprose Vabariigi ametiasutuste aruannete kohaselt suurenes üle eraldusjoone viidud kaupade kaubanduslik koguväärtus 560 %, 28 923 500 euroni. Üle eraldusjoone viidud kaupade (elektri müüki kõrvale jättes) kaubanduslik koguväärtus vähenes 6,5 % (2010. aastal 5 173 233 eurot ja 2011. aastal 4 827 454 eurot), seda peamiselt kivitoodete (marmor, tellised ja ehitusmaterjalid) mahu vähenemise tõttu, mida võib seletada majanduskriisi ja ehitussektori jahtumisega. Ka köögiviljakaubandus vähenes, kusjuures kartulikaubandus vähenes veelgi. 2010. aastani oli kartul suurim üksikartikkel eraldusjooneüleses kaubanduses (kuni 30 % kaupade koguväärtusest). 2011. aastal moodustas kartulikaubandus kogu eraldusjooneülesest kaubandusest alla 1 %. Selle põhjuseks oli peamiselt kartuli ületootmine valitsuse kontrolli all oleval alal, mis kaotas vajaduse osta kartulit Küprose põhjaosalt.

Kuigi kaupade liikumine valitsuse kontrolli all olevalt alalt Küprose põhjaossa ei kuulu eraldusjoone määruse reguleerimisalasse, on sellise kaubavahetuse maht Küprose kaubandus-tööstuskoja andmetel 2011. aastal enam kui kahekordistunud 2 272 493 euroni (aasta varem 1 090 086 eurot). Sellise olulise suurenemise peamine põhjus on valitsuse kontrolli all oleval alal toodetud kaupade tarnimine projekti tarbeks, mida EL Küprose põhjaosas rahastab. Seega moodustab kaupade liikumine valitsuse kontrolli all olevalt alalt Küprose põhjaossa 7,85 % vastassuunas toimunud kaubavahetusest (2010. aastal 21%). Käsitledes eraldusjooneülest kaubandust aga ilma elektri müügita, moodustab kaupade liikumine valitsuse kontrolli all olevalt alalt Küprose põhjaossa 46 % vastassuunas toimunud kaubavahetusest.

Küprose türgi kogukond kohaldab jätkuvalt kaubanduskorraldust, milles põhimõtteliselt kopeeritakse eraldusjoone määruses sätestatud piiranguid. Kõnealust korraldust ei järgita siiski järjekindlalt, mis takistab jätkusuutlike kaubandussuhete loomist. Küprose türgi kogukond on avalikult teatanud, et selle peamine põhjus on kohalike ettevõtjate kaitsmine.

3.2. Kaubaliigid

2011. aastal oli elektri järel mahukaimaks kaubaartikliks vanametall, millele järgnesid värske kala ja plastikud[16].

Aruandeperioodil hakati kauplema uute artiklitega (lisaks elektrile), nagu granaatõunad ja dekoratiivkruus, kuid nende mõju kaubavahetusele oli äärmiselt väike[17].

99,66% eraldusjooneülesest kaubandusest oli saaresisene. Järelejäänud 0,34 % moodustasid Indiasse müüdud raua- ja terasejäägid (kaubanduslik väärtus 93 850 eurot (2010. aastal 123 788 eurot)). Need tehingud nõudsid ELi-siseste tehingute ja kolmandate riikide ekspordiformaalsuste jaoks valitsuse kontrolli all oleval alal registreeritud ettevõtja kaasamist. Teiste ELi liikmesriikidega aruandeperioodil kaubavahetust ei toimunud (2010. aastal 17 693 euro ulatuses).

---

16 Vt käesoleva aruande IV lisa.

17 Dekoratiivkruusa ja granaatõuntega kauplemine moodustas kogu eraldusjooneülesest kaubandusest vaid 0,4 %.

3.3. Rikkumised

Küprose Vabariigi ametiasutused teatasid aruandeperioodil neljast rikkumisest seoses kaupadega, mille kaubanduslik koguväärtus oli 2 590 eurot (0,008 % kogu eraldusjooneülesest kaubandusest). Asjaomaseid kaupu ei lubatud üle eraldusjoone mitmesugustel halduspõhjustel (puuduolevad dokumendid, materjalidel CE-märgise nõuetele vastava märgistuse puudumine).

3.4. 3.4 Jätkuvad takistused ja raskused kaupade liikumisel

Eraldusjooneülese kaubanduse takistused on endiselt olemas. Nagu märgiti eelmistes aruannetes, ei ole Küprose türklaste veoautode liikumine valitsuse kontrolli all olevale alale veel rahuldavalt lahendatud. Sellest hoolimata peavad komisjoni talitused praegu Küprose Vabariigi pädevate asutustega tehnilisi kõnelusi, et tegeleda muu hulgas liiklusohutuse küsimusega ja uurida võimalusi töötava lahenduse leidmiseks.

Mõned probleemid kerkisid toiduainete valdkonnas. Küprose Vabariigi ametiasutused ei lubanud teatavaid tooteid (nt leiba) üle eraldusjoone, tuues põhjuseks tervishoiuteenistuste mure seoses Küprose põhjaosas tootmisprotsessiga. Komisjonipoolsete täpsustuste järel on kõnealuseid kaupu üle eraldusjoone lubatud ilma probleemideta.

Nagu varasematelgi aastatel, teatavad Küprose türgi ettevõtjad endiselt raskustest valitsuse kontrolli all oleval alal asuvate kaupluste varustamisel oma kaupadega ning oma kaupade ja teenuste reklaamimisel valitsuse kontrolli all oleval alal, mis takistab kaubandust. Need raskused võivad kajastada Küprose kreeklaste laialt levinud vastumeelsust osta Küprose türklaste tooteid ja selline suhtumine kujutab endast kaubandustõket. Muu kui eraldusjooneülene kaubandus kahe kogukonna vahel on aga kordi suurema mahuga. Küprose türgi kaubanduskoja hinnangul ostsid Küprose türklased valitsuse kontrolli all oleval alal oma isiklikku pagasisse kaupu 120 miljoni euro väärtuses.

Üle eraldusjoone toimuv salakaubavedu 2011. aastal vähenes ja Küprose Vabariigi ametiasutused arestisid vara 1 538 korral (aasta varem 545 korral). Suveräänne baasipiirkond arestis *Pergamose* ja *Strovilia* ametlikes piiripunktides vara 281 korral. Salakaubavedu on siiski endiselt laialt levinud, kajastades eraldusjoone geograafilist eripära, mis võimaldab salakaubavedu kogu eraldusjoone pikkuses. Takistamaks eelkõige hooajakaupade, näiteks metsloomade ja -lindude ning pauguefektiga ilutulestikuvahendite vedu valitsuse kontrolli all olevale alale (ka idapoolse suveräänse baasipiirkonna kaudu), korraldatakse eraldusjoone lähedal asuvatel aladel kontrolloperatsioone. Muude kaupade hulgas arestiti sigarette ja tubakat, loomseid saadusi ning võltsitud käekotte ja tekstiiltooteid. Küprose Vabariigi ametiasutuste hinnangul kahaneb salakaubaveo maht hinnaerinevuste vähenemise tõttu. Küprose Vabariigi politsei ja idapoolse suveräänse baasipiirkonna patrullid täidavad eraldusjoonel kahte ülesannet: võidelda salakaubaveoga ning ohjeldada ebaseaduslikku sisserännet. Piirkonnakohtus algatati salakaubaveo eest 2009. aastal üksteist, 2010. aastal üheksa ja 2011. aastal mitte ühtegi kriminaalasja.

Enamik kaupu avastati ametlikes piiripunktides: Pyla, suveräänne baasipiirkond, Zodia ja Potamia lähedal asuv puhvertsoon.

Puhvertsoonis asuva Pyla küla türklastest elanikkonna traditsioonilise varustamisega (eraldusjoone määruse artikli 4 lõige 10) seoses jälgivad ja registreerivad baasipiirkonna ametiasutused ehitusmaterjalide, kala, sigarettide jne koguseid.

3.5. Kaubanduse soodustamine

Komisjon otsib jätkuvalt võimalusi, et edendada eraldusjooneülest kaubandust. Komisjon võib võtta vastu otsuse eraldusjoone määruse keelu tühistamise kohta, et võimaldada kauplemist täiendavate põllumajandustoodetega, peamiselt piimatoodetega (piim ja juust, jogurt, vadak), kui sõltumatute ekspertide läbiviidud hindamiste tulemusena esitatud soovitustes sisalduvad tingimused on täidetud. Aruandeperioodil kaotati komisjoni otsusega kohustus kasvatada üle eraldusjoone kaubeldavad kartulid otse sertifitseeritud seemnekartulist. Sellest hoolimata on veel liiga vara hinnata, kas komisjoni otsus mõjutas eraldusjooneülest kaubandust positiivselt.

Küprose türgi kaubanduskoda on üles näidanud huvi veel kasvandusekala ja tigude vastu. Lisaks on olemas avalik huvi tühistada kõigi elusloomade ja loomsete saadustega kauplemine ulatuses, mil need saadused vastavad ELi eeskirjadele ja nõuetele. Küprose Vabariik on korduvalt väljendanud valmisolekut uurida võimalust laiendada nende kaupade nimekirja, mis võivad eraldusjoont ületada valitsuse kontrolli all oleva ala suunas.

Küprose Vabariigi ametiasutused teavitasid komisjoni Limnitise piiripunkti (mis avati 2010. aasta oktoobris) kaudu kaupade *sui generis* liikumiseks (valitsuse kontrolli all olevalt alalt läbi valitsuse kontrolli alt väljas oleva ala ja tagasi valitsuse kontrolli all olevale alale) kehtestatud korrast. Komisjon teatas Küprose Vabariigi ametiasutustele, et kõnealune praktika tuleb viia kooskõlla ELi õigusega, muutes selleks eraldusjoone määrust, mis on ainus õigusakt kaupade ja isikute üle eraldusjoone liikumise reguleerimiseks.

4. KOKKUVÕTE

Nagu on märgitud eelmistes aruannetes, on kontroll eraldusjoone ametlikes piiripunktides rahuldav. Aruandeperioodil kinnipeetud ebaseaduslike rändajate arv näib kinnitavat vähenemistendentsi, kuid kolmandate riikide kodanike ebaseaduslik eraldusjoone ületamine on jätkuvalt probleem. Komisjon on seisukohal, et ebaseadusliku rände probleemi aitaks lahendada see, kui Küprose Vabariik ja suveräänse baasipiirkonna haldusasutus tugevdaksid veelgi piiripunktide vahelise eraldusjoone valvet. Komisjonile valmistavad muret mõned 2011. aasta oktoobris ja detsembris piiripunktides toimunud intsidendid ning ta jätkab suhtlust Küprose Vabariigi ametiasutustega kõigi arengute teemal, mis võiksid puudutada poliitilise suuna muutust.

Eraldusjooneülese kaubanduse väärtus oli 2011. aastal viis korda suurem kui 2010. aastal. Selline märkimisväärne suurenemine tulenes elektrimüügist Küprose põhjaosast valitsuse kontrolli all olevale alale 24 085 775 euro ulatuses. Elektri müüki kõrvale jättes vähenes tavapärane eraldusjooneülene kaubandus alates eraldusjoone määruse jõustumisest 2004. aastal kolmandat aastat järjest (6,5%, 2010. aastal 5 173 233 eurot, 2011. aastal 4 827 454 eurot). Elektri järel olid mahukamateks kaubaartikliteks vanametall, värske kala, plastikud ja kivitooted. Eraldusjooneülese kaubanduse maht jääb

siiski veel piiratuks ning see on osaliselt tingitud määruse enda piiratud reguleerimisalast. Küprose kaubandus-tööstuskoja ja Küprose türgi kaubanduskoja presidentide kokkulepe elektritarneteks valitsuse kontrolli alt väljas olevalt alalt valitsuse kontrolli all olevale alale, mis sõlmiti pärast 2011. aasta juulis mereväebaasis toimunud kahetsusväärset plahvatust, on märkimist vääriv positiivne areng. Kokkulepe elavdas eraldusjooneülest kaubandust ja kujutas endast usaldust suurendavat meedet.

Aruandeperioodil püsisid teatavad kauplemistakistused. Küprose türklaste tarbesõidukid, eeskätt üle 7,5 tonni kaaluvad veoautod ja bussid saavad eraldusjoont ületada üksnes siis, kui juhiluba ja tehnoülevaatuse kontrollkaart on omandatud valitsuse kontrolli all oleval alal. Komisjoni talitused ja Küprose Vabariigi pädevad asutused algatasid tehnilised kõnelused, et leida kõnealusele probleemile töötav lahendus. Edusammud puuduvad ka muude mittetariifsete kaubandustõkete puhul.

Üle eraldusjoone toimuv salakaubavedu tundub olevat vähenenud, kuid on veel ulatuslik.

Kaupade liikumine valitsuse kontrolli all olevalt alalt läbi Limnitise piiripunkti ja Küprose põhjaosa ning tagasi valitsuse kontrolli all olevale alale nõuab reguleerimist ja selleks tuleb muuta eraldusjoone määrust.

Üldiselt võib järeldada, et eraldusjoone määrus on endiselt kasutuskõlblik alus, mis võimaldab isikute ja kaupade liikumist Küprose Vabariigi valitsuse kontrolli all olevale alale ja sellelt välja. Komisjon jätkab määruse rakendamise jälgimist.